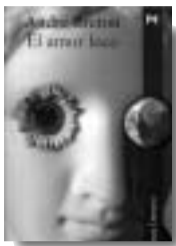

LLIBRES

ANAQUEL

André Breton
El amor loco
Alianza, Madrid, 2008

Fusió de crònica, ensayo y poema en prosa, *El amor loco*, publicada en 1937, es una de las obras fundamentales del surrealismo. André Breton recoge aquí sueños, vivencias, pasiones y anhelos, como su encuentro con Jacqueline Lamba, el nacimiento de Aube —hija de ambos— o su viaje a las islas Canarias.

Francis Scott Fitzgerald
El gran Gatsby
Edicions 62, Barcelona, 2008

Triomf, seducció, joventut perpètua, enlluernament pels excessos són aspectes de *Gatsby*: del qual alguns deien que havia estat espia dels alemanys durant la guerra del 14; d'altres, que estava emparentat amb una de les famílies reials d'Europa. Publicada el 1926, l'obra ha estat considerada la gran novel·la del jazz.

Helder Macedo
Sin nombre
Tusquets, Barcelona, 2008

La vida del abogado José Viana da un vuelco cuando tiene que resolver un problema de una joven periodista recién llegada a Lisboa que es idéntica a una mujer llamada Marta Bernardo, una antigua camarada del Partido Comunista de Portugal en los tiempos de la clandestinidad.

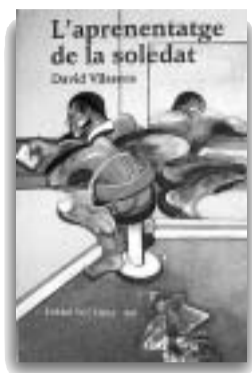
Leandro Calvo
Hidrografia i Geologia valenciana
CEIC Alfons el Vell, Gandia, 2008

El P. Leandro Calvo (1851-1920) realitzà un valuós treball d'observació, investigació i difusió sobre la geologia i la hidrografia de la comarca de la Safor i d'altres territoris valencians, que es convertí en un referent per als estudis posteriors sobre aquestes disciplines. La present edició és a cura de J. M. Ferrairó.

David Vilaseca barreja ficció i realitat en l'últim premi Octubre de narrativa

Autobiografia d'un jove «gay»

David Vilaseca
L'aprenentatge de la soledat
Premi Andròmina de Narrativa 2007
Tres i Quatre, València, 2008

J. Ricart
Després de tres llibres d'investigació en anglès, ens arriba el debut literari de David Vilaseca (Barcelona, 1964) amb una novel·la autobiogràfica que diluïx els límits entre ficció i realitat, fins al punt de produir-se deliberadament una confusió —i de vegades fusió— de narrador i autor, de persona i personatge. *L'aprenentatge de la soledat* és un llibre, o millor dit, quatre quaderns que ens relaten 25 anys de la vida de l'autor al llarg de més de 300 entrades. L'acció es desenvolupa a Londres, Barcelona, amb alguna escapada ocasional a Nova York o Budapest. Com a teló algunes fites emblemàtiques que han marcat la història mundial com la guerra del Golf, la de Kosovo i l'atemptat a les Torres Bessones.

L'autor deixa de banda la tendència exhibicionista i narcisista de la majoria de les biografies dedicades *ad maiorem gloriam* del protagonista. No més lluny d'aquesta concepció ens seduirà la humilitat i la humanització del nostre personatge, no sols mostrant la seua excel·lència, sinó també les seues dèries, obsessions i dubtes. En aquest punt hem d'agrair la visió desimbolta i acceptada del seu homoerotisme sense culpes ni complexos; a més de la decisió valenta i única de tractar certs aspectes íntims (disfuncions fisiològiques) i pràctiques sexuals poc ortodoxes, però totalment lícites (com a la festa del Fist). Vilaseca concep el gènere autobiogràfic a un nivell superficial com la solidificació dels records, a manera de testimoni vital; però també va més enllà i atorga a l'escriptura una dimensió transcendent. A més a més, la considera com un mètode d'autoconeiximent: «*Escric i escric com un posseït, i encara que ara em provoqui el plor, veig que aquest exorcisme m'ajuda a identificar les veus que inconscientment em controlen, i que a la llarga em farà bé*», capaç de conjurar fantasmes, i sublimar certes tenebres.

Al llarg d'aquestes quatre-cents pàgines podem apreciar una evolució com a persona i com a escriptor: de l'eufòria i promiscuïtat sexual, a certa continuïtat; el pas de la dispersió en el detall, cap a la concentració de motius; el canvi d'entrades més extenses i amb un to més asserenat o la preocupació més psicològica i metaliterària de la segona part; en lloc de la succe-

ció inconnexa de peripècies sexuals. En aquest últim punt caldria destacar les múltiples autoreferències diagètiques, així com nombroses reflexions sobre l'escriptura que augmenten cap a la segona meitat de la novel·la. Aspectes que marquen el pas de la redacció manuscrita cap a la informàtica, i alguns problemes derivats (com la pèrdua de mig any de memòries); la dificultat de ser objectiu; els seus dubtes com a escriptor o la professionalització de l'ofici a la manera de Gil de Biedma: «*Llegir, escriure i tenir temps, intel·lectualment parlant*».

A diferència de moltes obres, aquesta no és una novel·la d'iniciació, sinó més bé de redescobrimet. «*En algún sentit fonamental, durant els anys que aquest diari cobreix he hagut de morir per poder tornar a néixer com una persona nova*». En aquest sentit assistirem a la mort dels ideals de joventut del protagonista, la baixada als inferns i finalment la resurrecció, tal com si fóra l'au fènix de les seues pròpies cendres per assolir (gràcies al psicoanàlisi i el treball de l'escriptura) la seua veritable identitat més personal i més madura: «*Estic, in-*

equivocament, sol. També tinc, des d'ahir, trenta-cinc anys. Començar a saber què vull i qui sóc».

Malgrat la seua llargària, aquest és un llibre, que pel seu interès i el seu llenguatge enganxa el lector des de les primeres pàgines; tot i que encara que nosaltres recomanem una lectura més relaxada i sense presses per aquest estiu. Sols d'aquesta forma es podrà apreciar xicotets detalls que podrien obviar-se. El lector entès —i part del públic més avespat— podrà rastrejar tota una sèrie de referències explícites a la cultura gai, ja siga en forma literària (Mishima, Leavitt), musical (Jummy Somerville) però, sobretot, fílmica (Amenàbar, Fassbinder, o el seu director fetitxe Almodóvar). Així mateix el lector neòfit podrà descobrir com es relacionen aquestos personatges en espais d'ambient homosexual com el mític Heaven a Londres, al costat d'altres llocs com saunes, o zones de *crusing*.

Tot i així *L'aprenentatge de la soledat* és molt més que una altra novel·la de temàtica gai, si bé és cert que aquest és un ingredient important i significatiu. En honor a la veritat seria injust (a més de reduccionista) considerar-la tan sols així. És per damunt de situacions concretes una esplèndida narració que tracta dels problemes universals de la humanitat, independent de l'orientació sexual de cadascú: com per exemple, la inseguretat emocional, els conflictes de la maduresa, la búsqueda d'un sentit existencial, la complexitat de les relacions humanes o la configuració de la nostra identitat.

III L'obra aborda la complexitat de les relacions humanes i la construcció de la identitat

El primer poemari de Bernardo Valdés Les paraules i les coses

J. Ricart
En aquest volum contrasta la seua extensió (més de mig centenar de poemes) i la brevetat de les seues peces (que no solen excedir de les quinze línies) Tot un exercici d'estil, i de destilació poètica, en el qual l'autor ha sabut decantar tot el seu allau verbal i decantar-se per una veu més concisa. Hàbilment estructurat en tres parts ben diferenciades el llibre s'inicia amb «*Poemas de las cosas*», en els quals intenta objectivar la seua mirada mitjançant la presència evocadora de certs eines de la llar (cadira, rellotge, cullera o pedra) com si foren bodegons animats per les forces de la llum, l'aire i la paraula.

En tota aquesta sèrie és palesa la dicotomia aristotèlica entre *nomen* i *res*, és a dir entre paraula —«*una ola que regresa / de ninguna orilla, / una cara sin perfil alguno / sin ninguna caricia que la invente*»— i les coses «*que ocurren descaradamente / delante de nuestros ojos / la luz reposa en ellas como exhausta / de haberlas poseído*». De la mateixa manera en molts altres ens explica el seu procés d'autoaprenentatge a partir del qual juga

a establir correspondències entre un referent i un significat: «*Aprendí a nombrar las cosas / desnudándome la voz / para tocar los cuerpos, / descubrí que las palabras / son las prendas caídas / que dejan en el suelo los amantes*».

En la segona part «*Poemas de los días*» —la més nombrosa— el poeta centra el seu interès en el temps com eix vertebrador de la seua existència, ja siga com a present, ja siga com a passat. En aquest mateix punt trobarem desenvolupades la idea de la falsa nostàlgia —ja tòpica en la literatura— d'un temps millor, pel simple fet de ser passat —«*Esos días de trigo y sol de siesta / traen la calma de otro tiempo / más feliz y más puro y más radiante*»— records, instants reflectits, i mitificats en certa mesura, com els de la infantesa («*El mismo miedo*») o la pèrdua de la joventut («*Fin de fiesta*»).

Per contra, aquestos poemes estan marcats per un fort pessimisme i esplín, basats en la repetició rutinària i en la manca d'un sentit transcendental de la condició humana. No debades, el temps en molts versos apareix com un ele-

Bernardo Valdés
La indiferencia
Pre-Textos, València, 2008

ment cíclic: «*Yo digo que la luz y la ceniza / nacen de un mismo fuego, / sólo que mis recuerdos envejecen / y se vuelven capaces de morir, / mientras los días se repiten / como lluvia sobre las piedras*». Tan sols cal ressenyar alguns títols com *El inocente*, on esboça aquesta monotonia o l'avorrimet amb peces com *Las horas muertas* o *Matando el tiempo* Aquest *tedium vitae* contrasta de ple amb tota una declaració d'agraïment a la vida, malgrat els seus parany i entrebancs:

«*Debo seguir adelante / a pesar de la niebla / que arroja los caminos / por los que avanzo a ciegas / con tan míseros recuerdos. / Debo hallar una pregunta / para todas las respuestas*».

Per últim, arribem a «*Poemas del amante*» —pot ser més emocional—, una part que, si minva la seua llargària, guanya en intensitat lírica. Sentiments contradictoris com el dubte, la inseguretat; o altres com l'entrega, el poder de la carícia, això sí tot adobat amb una imatgeria i delicadesa que recorda molt de prop l'estètica japonesa; fins a l'extrem de trobar mig camuflats alguns haikus i tankas com aquesta *Ofrenda*: «*Sin duda la rama se deshoja / sobre el muro / para darse al viento / desnuda de su sombra*».

Malgrat el seu títol, aquest debut de Bernardo Valdés (Barcelona, 1969) no deixarà, per a bé o per a mal, indiferents a ningú. Tot i ser massa prompte per emetre judicis categòrics, en aquest recull sí que podem admirar la senzillesa de la seua veu, així com el seu to marcadament personal. En aquest llibre l'autor ja ha apuntat els seus temes favorits —per altra banda també universals— com són la realitat quotidiana, però trascendida, el temps com a motor del record i de la vida; i una visió de l'amor entre optimista i reservada.